

1	<p>SL Akershus Skolenes landsforbund skal ansette en ungdomssekretær i 50% stilling Begrunnelse: Behov for å ha større fokus på de yngre medlemmene våre...</p>
	<p>TRUKKET</p>
2	<p>SL Agder Tydeliggjøre ALLE ansatt i skoleverket. Begrunnelse: Store lønnsforskjeller innad i skoleverket. Mange er lavtlønnede.</p>
	<p>Redaksjonskomiteens innstilling: Tiltres ikke (ivaretatt i linje 41-42)</p>
3	<p>SL Agder SL må forhandle frem bedre tilbud innenfor lån og forsikringer. Begrunnelse: Beholde og verve medlemmer</p>
	<p>Redaksjonskomiteens innstilling: Tiltres ikke (ivaretas gjennom fellesutvalget i LO)</p>
4	<p>Forening Trondheim «Vern om nærskoleprinsippet! <i>En videregående skole er en hjørnesteinsbedrift i sitt lokalsamfunn. I fylker hvor man praktiserer nærskoleprinsipp som inntaksordning for videregående opplæring har det fungert godt for både elever, læringer, lærere, næringsliv og lokalsamfunn. Nærskoleprinsippet har sikret at elever kunne bo hjemme og gå på skole med vennene sine i et kjent lokalsamfunn (...)</i></p>
	<p>Redaksjonskomiteens innstilling: Tiltres (legges frem som en uttalelse for landsmøtet) LIGGER BAKERST</p>
5	<p>Forening Trondheim Skolenes landsforbund mener det er klokt å redusere antall skoleår i grunnskolen, men bare hvis...</p>
	<p>Redaksjonskomiteens innstilling: Tiltres med endringer: UPUs endringsforslag legges frem som en uttalelse for landsmøtet LIGGER BAKERST</p>
6	<p>SL Vestland forening VGS Forslag om å etablere en 100% ressurs til ungdoms/studentarbeid i SL. Begrunnelse: Vi tror studentrekruttering vil ha en svært positiv effekt på medlemstallene over tid. Om vi skal både rekruttere og beholde studentmedlemmer over tid trengs det aktive studenter som får tid til å stå på stands, samarbeide med LO-studentene i sin region, og arrangere aktiviteter for studentmedlemmene. På lengre sikt kan disse også være med å organisere egne studentforeninger for SL-studentene.</p>
	<p>TRUKKET</p>

7	<p>SL Rogaland Si opp avtalen med LO Media f.o.m. 01.01.26</p> <p>Begrunnelse: Dette vil frigjøre over 2 millioner kroner som landsstyret kan disponere til andre ting. <i>NB! Dette forslaget forutsetter at vedtektenes § 49 blir strøket/endret slik at fagbladet ikke lenger blir vedtektsfestet. Uten en slik endring av vedtektene, trekkes forslaget.</i></p> <p>Redaksjonskomiteens innstilling: <i>Viser til delt innstilling i LM SAK 7 forslag 17</i></p>
8	<p>SL Troms <i>Forbundssekretær med desentralisert plassering</i> <i>Troms fylkeslag foreslår at det opprettes forbundssekretær med ansvar for Nord-Norge, og med desentralisert plassering. Arbeidssted blir vedkommende sin hjemkommune.</i></p> <p>Begrunnelse: Geografiske avstander i Nord-Norge er ekstremt store</p> <p>Redaksjonskomiteens innstilling: Tiltres ikkje</p>
9	<p>Forbundsstyret Landsmøtet ber det nye landsstyret om å vurdere opprettelse av verv som ungdomssekretær, opprettelse av ungdomsutvalg, distriktssekretærer mm. Landsmøtet er positiv til dette, så sant landsstyret mener det er økonomisk forsvarlig.</p> <p>Redaksjonskomiteens innstilling: Tiltres med endringer: <i>Landsmøtet ber det nye landsstyre om å vurdere opprettelse av verv som ungdomssekretær, opprettelse av ungdomsutvalg, ~~distriktssekretær~~ m.m.</i></p> <p><i>Stryker distriktssekretær etter forslag.</i></p>
10	<p>Forbundsstyret Skolenes landsforbund mener at seksåringene skal gå i førskole, hvor læringen primært skal foregå gjennom lek, fysisk utfoldelse og utforskning, utan formelle lærekrav</p> <p>Redaksjonskomiteens innstilling: Tiltres</p>

11 SL Telemark

Linje 201 (tariffpolitisk program), nytt forslag: Sterkere og tydeligere regler for nulltoleranse når det gjelder rus i skolen.

Begrunnelse: Vi må jobbe for klarere regler av rus i skolen, «krenke» retten er større enn null-toleransen og rus blir «godkjent» og oversette enn å gripe inn. Og de ansatte trenger støtte fra profesjonelle som kan avgjøre og stoppe rus.

Opprinnelig innsendt til LM SAK 5 TARIFFPOLITIKK, men oversendt andre saker da tariffpolitisk utvalg vurderte saken til ikke å høre hjemme i tariffpolitisk program

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres med endringer

Vern om nærskoleprinsippet!

En videregående skole er en hjørnesteinsbedrift i sitt lokalsamfunn.

I fylker hvor man praktiserer nærskoleprinsipp som inntaksordning for videregående opplæring har det fungert godt for både elever, lærlinger, lærere, næringsliv og lokalsamfunn. Nærskoleprinsippet har sikret at elever kunne bo hjemme og gå på skole med vennene sine i et kjent lokalsamfunn. Denne inntaksordningen har gitt forutsigbarhet i fagtilbud og fagmiljø. Nærskoleprinsippet har også sikret en forutsigbar og solid rekruttering av arbeidskraft til offentlig og privat sektor og bidratt til mindre sentralisering. Dessverre foretrekker flere politiske partier karakterbasert skoleinntak framfor nærskoleprinsippet. Det har ført til at mange fylker nå har karakterbasert opptak.

Flere fagforeninger og organisasjoner stiller seg kritiske til et karakterbasert inntak i videregående opplæring, fordi:

Hvis inntaksordningen endres, kan de små skolene bli svekket. Det kan føre til færre elever og sentralisering av skoletilbud.

Forskning viser at segregering er en konsekvens av karakterbasert inntaksordning. Det kan føre til A- og B-skoler.

En karakterbasert inntaksordning gir mer valgfrihet til elever med høye karakterer, For elever med lavere karakterer blir valgfriheten mindre, og de må ta det tilbudet de får.

Karakterpresset i grunnskolen vil øke. Dette kan gi elever i ungdomsskolen økt press og stress, og bidra til mer fravær og uhelse.

Flere elever må reise langt for å gå på skole. Dette gir negative konsekvenser både økonomisk og miljømessig. Boligsektoren i sentrale strøk vil bli enda mer presset enn den allerede er.

Når elever må flytte hjemmefra i ung alder for å gå på skole øker sjansen for at de ikke flytter hjem etter endt utdanning. Dermed forsvinner viktige ressurser og kontinuitetsbærere fra lokalsamfunnene.

Karakterbasert skoleinntak truer en desentralisert skolestruktur. Stadig flere fagforeninger er bekymret for at bosettingsgrunnet i distriktene skal svekkes. Det er en verdi i seg selv at elevene kan bo nærmest mulig skolen sin. Vi trenger praktisk og teoretisk kompetanse i hele landet.

Vern om nærskoleprinsippet!

LM SAK 10-05 (UTTALELSER)

Skolenes landsforbund mener grunnskolen bør være tiårig, med førskole første året, skolestart det

året man fyller sju år og avslutning det året man fyller 16 år. Vi ser med stor bekymring på seksårsreformen, som ble innført høsten 1997 og har vist seg å være en feilslått satsing, nettopp fordi den lekpregete første klasse forsvant.

Både Stoltenbergutvalget og Mannsutvalget hevder at fleksibel skolestart kan være en god løsning for å sikre at alle er modne nok når de begynner i første klasse. En reversering av 6-årsreformen, men gjeninnføring av en lekbasert førskole vil være bedre for alle. Lek er en fundamental arena for utvikling av sosial kompetanse hos barn. Gjennom lek øver barna seg på å forstå andres grenser, lærer å ta tur, og samhandler med jevnaldrende. I lekens verden må barna forhandle, samarbeide og løse konflikter, noe som styrker deres evne til empati og kommunikasjon. Den sosiale kompetansen som utvikles gjennom lek, er av uvurderlig betydning for barns evne til å tilpasse seg og trives i skolen. Barn med god sosial kompetanse har lettere for å knytte vennskap, samarbeide i grupper, og forstå og følge skolens regler og rutiner. Derfor er det avgjørende å gi barna rikelig med rom og tid til lek, spesielt i de tidlige årene, for å legge et solid grunnlag for deres videre skolegang.

6-årsreformen ble innført høsten 1997. Det ble aldri noen suksess. Førsteklasse ble raskt for «skolsk» og i mindre grad preget av lek, særlig såkalt fri lek har blitt skadelidende. Mange utredninger peker på at den tidlige skolestarten har fungert dårlig for mange barn. Internasjonale tester viser at hverken leseferdighet eller ferdighet i matematikk eller andre fag har blitt bedre med seksårsreformen, heller ikke skolemotivasjonen, tvert imot. Nå må vi bøte på dette ved å gå tilbake til en mer hensiktsmessig skolestartalder og en førskole første året.

En mer praktisk grunnskole krever relevant utstyr, kompetente lærere og delte/mindre klasser. Rom for elektro, metall- og trearbeid, kjøkken, lokaler og utstyr for ulike typer handarbeid og forming er nedbygd eller fjernet på mange skoler. Det er behov for nyetablering og oppgradering av den type klasserom og arealer ute for praktisk arbeid. Riktig utstyr må på plass i skolene slik at praktisk opplæring gir arbeidsglede og oppleves relevant for elevene. Erfaring med praktisk arbeid gagnar den enkeltes personlige utvikling, samfunnslivet generelt og yrkeslivet spesielt. Det må sikres kompetente lærere til den praktiske opplæringen. Dette krever etterutdanning eller ansettelse av håndverksfaglærere/yrkesfaglærere. For å få til reell og sikker læring i praktiske fag må ikke antallet elever overstige 15.

Skolenes landsforbund støtter ikke forslaget om å kutte tiende skoleår og sende femtenåringer over til videregående opplæring, slik kunnskapsministeren foreslo i begynnelsen av oktober 2024. Dette vil forverre en allerede problematisk situasjon skapt av seksårsreformen. Med en slik grunnskole vil 15-åringene fortsatt være en del av ungdomsskolen. De er ikke modne for videregående skole. Med svak fylkeskommuneøkonomi og reduserte fødselstall i distriktet ser vi en tendens til sentralisering av videregående opplæring i en rekke fylker. I en slik situasjon er det absolutt ingen god ide å kutte et skoleår ettersom det vil innebære å sende femtenåringer på lange daglige bussreiser eller hybel. Dette vil forverre de negative konsekvensene av seksårsreformen, som har ført til at barna begynner for tidlig på skolen og dermed er mindre modne når de går videre i utdanningssystemet. Et førskoleår vil gi dem et ekstra år til å modnes og forberede seg på videregående opplæring.

Fellesskolen reddes ikke ved å stenge folk ute!

Hva er en god lærer?

Hva er en god lærer? Svaret varierer, men for Skolenes landsforbund er mangfoldet i kompetanse,

erfaring og personlighet avgjørende. Skolen skal speile samfunnet og bidra til demokrati, sosial utjevning og praktisk livsmestring. Da kan vi ikke snevre inn lærerrollen med et rigid masterkrav. Utdanningsforbundet argumenterer for masterkrav ved nyansettelser, men som Arbeiderpartiet og Senterpartiet nå viser til å forstå, er saken mer kompleks. En mastergrad er ingen garanti for bedre undervisning eller en løsning på skolens utfordringer. Siden Clemets kvalitetsreform i 2004 er lektorkompetansen uansett utvannet. Akademisk utdanning er viktig, men kan ikke alene være avgjørende.

Masterkravet ekskluderer arbeiderklasseungdom uten sosiale eller økonomiske muligheter for fem års utdanning. Det rammer distriktene hardt, hvor lærermangelen er prekær. Vi trenger flere dyktige lærere, ikke færre.

Politikerne taler varmt om en mer praktisk skole, men svekker samtidig den praktiske kompetansen. Yrkesfagene tiltrekker flertallet av ungdom, og de trenger lærere som kan gi relevant undervisning. Et rigid masterkrav undergraver dette og reduserer mangfoldet i lærerstanden.

Hvordan skal en lærer i distriktene ta fem års utdanning langt hjemmefra for å undervise lokalt? Hvordan styrker vi lærer-elev-relasjonen når grunnskolelærere får stadig færre timer med sine klasser? Konsekvensene av allmennlærerens forsvinning er tydelige: svakere elevrelasjoner og mer spesialisering fremfor helhetlig pedagogikk. Forskning viser at lærer-elev-relasjonen er avgjørende for elevenes læring.

Vi trenger et mangfold av lærere: de med praktisk erfaring, relasjonskompetanse og klasseledelse, ikke kun teoretisk fordypning. Skolen er allerede for teoretisk, med økt stress, utenforskap og psykisk uhelse som følge. Skal vi snu trenden, må vi inkludere flere, ikke ekskludere.

"Kunnskap til få er makt, kunnskap til alle er frihet" sier Skolenes landsforbund. Skolen skal bidra til et mer rettferdig samfunn, men to av ti elever faller fra videregående. Svaret er ikke flere år på universitetet, men en skole som verdsetter ulik kompetanse og gir alle en vei til mestring.

En god lærer formes av praksis, engasjement og pedagogisk forståelse, ikke nødvendigvis av flere år på lesesalen. Vi trenger bedre arbeidsvilkår, høyere lønn og sterkere faglig støtte, ikke tvunget akademisering.

Den ensidige troen på akademisering er del av en bredere trend der praktiske yrker teoretiseres mens lønns- og arbeidsvilkår forverres. Vi ser det i barnehager, helsevesen og andre yrker der praktisk erfaring nedvurderes. Dette svekker ikke bare skolen, men hele samfunnet.

Skolenes landsforbund krever lønn etter kompetanse og utdanningslengde, men vi aksepterer ikke en politikk som overser behovet for praksisnær ferdighet. Vi må løse yrkesfaglærermangelen og sikre praktisk kompetanse i grunnskolen.

Masterkravet hever terskelen for arbeiderklasseungdom og forverrer lærermangelen i distriktene. Skolen trenger flere dyktige lærere, ikke færre.

Uttalelse fra Landsmøtet – Kampen fortsetter – for demokrati og fellesskolen

I en ustabil verden, hvor utdanningssystemer blir angrepet og autonomien knebles, ser vi det som vår plikt å stå opp fellesskolen, mener landsmøtet i Skolenes landsforbund. En fellesskole hvor inkludering og mangfold har en nøkkelrolle. Vår rolle i å forme fremtidens demokrati er viktigere enn

noensinne, særlig når dette nå står på spill internasjonalt.

Fellesskolen spiller en avgjørende rolle i å forme kritisk tenkning hos barn og unge. Vi må gi elevene kunnskapen til å kjenne igjen ekstremisme i vår tid. Med fellesskolen gir vi alle et likt utgangspunkt og hindrer utenforskap, som kan destabilisere vårt demokrati. Vi reagerer når land som Russland og Nord-Korea styrer pensum og utdanningsetat, og vi må også reagere når USA angriper utdanningssystemet og yringsfriheten.

Vi oppfordrer til investering i skole og barnehage som grunnpilarer i vår samfunnsberedskap. Lærerne skal undervise i et pensum som ikke er styrt av en regjering, og lære opp de unge å navigere i en verden med fake news og stadig sterkere høyreside. Sosiale medier, kunstig intelligens og deepfakes gjør det vanskeligere enn noen gang å skille mellom hva som er sant og hva som er falskt. Demokrati og medborgerskap kan ikke overlates kun til samfunnsfaglæreren, til det er det for viktig. De ansatte i skole og barnehage har spilt en viktig rolle tidligere når vår frihet var truet, og vi må ha en strategisk diskusjon om hvordan vi skal reagere i en brytningstid og demokratiet utfordres av ekstreme høyrekrefter. Vi må stå sammen mot disse kreftene, og vite hvordan vi skal undervise mot dette.

Ved å styrke utdanningssystemet, verner vi ikke bare demokratiet, men også fremtiden til våre barn og unge. Fellesskolen er en av samfunnets viktigste arenaer for å ruste oss mot utfordringene vi står midt oppi, og trolig vil møte i fremtiden.